

Перші кроки до перетворення читання на звичку (з досвіду Яффи)

Програма «Яффа читає» застосовує проєктування поведінки, щоб задовольнити потреби арабських опікунів у Тель-Авіві

«Ця стаття з Early Childhood Matters доступна українською мовою через партнерство між Фондом Бернарда ван Ліра та Міжнародною асоціацією «Крок за кроком» (ISSA) у співпраці з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком», членом ISSA».

Керен Раз

Колишній менеджер програми «Urban95»

Насра Шанір

Директорка, сектор раннього й дошкільного дитинства Яффи, Управління з питань громади Яффи

Муніципалітет Тель-Авів — Яфо, Ізраїль

«Яффа читає» – це програма, яка реалізується завдяки ініціативі Urban95 та муніципалітету Тель-Авів – Яфо в Ізраїлі й направлена на заохочення арабськомовних сімей, які проживають у Яффі, більше читати зі своїми маленькими дітьми. Результати дослідження, яке охоплювало 90 сімей, указують на важливість роботи з громадою на етапі планування та впровадження проєкту. Це допомагає зрозуміти перешкоди, з якими стикаються батьки в конкретних випадках, як основу для застосування напрацьованих поведінкової науки.

Яффа – це стародавнє портове місто й частина муніципалітету Тель-Авів – Яфо («Яфо» – варіант назви Яффа на івриті). Тут проживає велика арабська спільнота – приблизно 40 % усіх мешканців. Частка арабського населення в усьому муніципалітеті значно менша. Нам відомо, що в цій спільноті поширене обережне ставлення до міської влади й спостерігається небажання брати участь у заходах, які ми підтримуємо.

Велика частина арабського населення в Яффі стикається з серйозними соціально-економічними бар'єрами, чимало сімей є багатодітними. Батькам часто важко знайти час або присвятити ресурси видам діяльності, спрямованих лише на дітей певного віку. Близько половини дітей у віці до 3 років не відвідують жодних програм формального виховання / розвитку для дітей раннього віку. Крім того, у цій спільноті спостерігається слабка

поінформованість про важливість виховання / розвитку дітей такого раннього віку.

Арабські батьки в Яффі вдома розмовляють арабською, але багато хто з них ніколи не вчився читати арабською літературною мовою, натомість читають на івриті. До того ж для дітей такого віку доступно дуже мало книжок арабською мовою. Як наслідок – батьки в цій спільноті рідше читають своїм дітям, які у 2,5 рази частіше мають затримки розвитку мовлення, ніж діти в усьому муніципалітеті Тель-Авів.

Щоб зробити читання звичкою для таких сімей, ми вирішили створити програму, яка допомагала б батькам частіше читати разом зі своїми дітьми раннього віку вдома. Для цього заручилися підтримкою стратегічних консультантів з компанії Q Behavioral Thinking, Управління з питань громади Яффи, неурядової організації «Центр освітніх технологій» (CET) і Академічного коледжу Аль-Касемі, щоб розробити поведінкове дослідження та відстежувати його результати.

Семінари, нагадування та відчуття спільноти

Проєкт охоплював 90 сімей із дітьми у віці 2–3 років, які були розділені на шість груп. Кожна група брала участь у чотирьох щотижневих семінарах, які проводилися арабською мовою. Ці зустрічі ключали вечерю та окремі заняття для дітей, щоб батьки мали змогу деякий час присвятити обговоренню, не відволікаючись.

На семінарах батьки обмінювалися своїм досвідом читання вдома, а інструктори пояснювали про важливість читання, ділилися інструментами й порадами, направляли батьків, коли вони читали зі своїми дітьми. Також учасники отримали книжки, які можна було забрати додому.

Ми виділили чотири фактори, які були найбільш дієвими під час групової роботи.

По-перше, нам удалося здобути довіру завдяки особистій залученості. Одна з авторок цієї статті, Насра Шанір, є членом арабської спільноти Яффи й працює в адміністрації муніципалітету Тель-Авів – Яфо. Вона відповідала за цей проєкт і особисто переконувала батьків долучатися до нього, зустрічала їх на кожному семінарі та створювала відчуття спільноти.

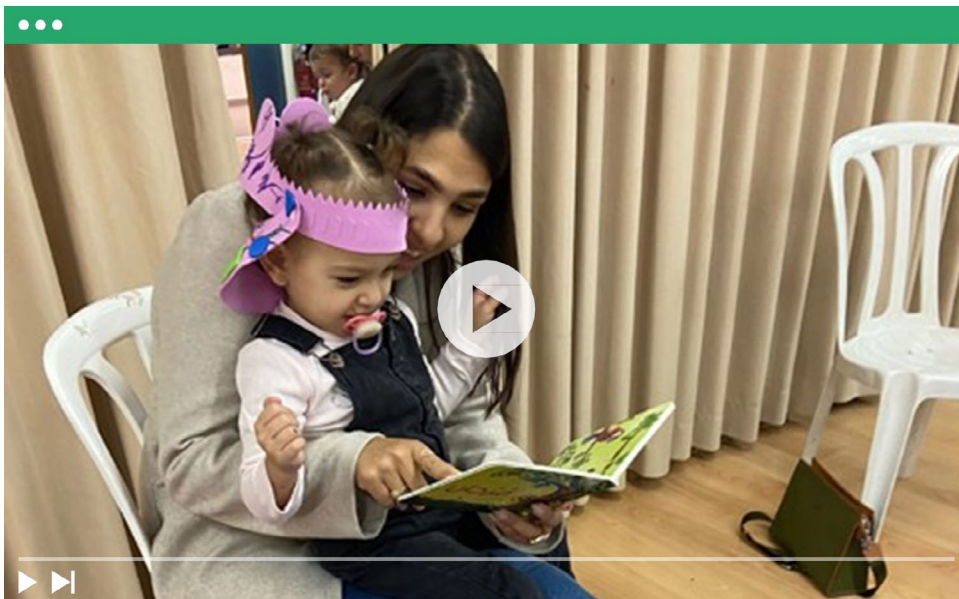
По-друге, ми поспілкувалися з вихователями дітей раннього віку, пояснили їм суть проєкту й попросили допомогти залучити батьків. Деякі з вихователів навіть приходили на заняття у свій вільний час. Це було важливо, тому що арабські батьки в Яффі зазвичай дуже поважають педагогів, навіть якщо їхні діти не відвідують садочок.

По-третє, ми створили групи у WhatsApp, щоб батьки могли ділитися своїми думками про роботу проєкту й публікувати свої домашні світлини з дітьми та книжками. Це допомогло сформувати відчуття спільноти й заохочувало більше батьків читати вдома, дивлячись на приклад інших учасників. Один із батьків висловив таку думку: «Група нагадувала мені, що є інші мами й тата, які перебувають у такій самій ситуації».

Зрештою, ми використовували приватні повідомлення для особистих нагадувань. Вони заохочували батьків і відзначали їхні зусилля, а також нагадували про корисні поради, як-от: «Достатньо просто показувати й описувати вголос те, що ви бачите в книжці: тварин, кольори, предмети, людей». Ми надсилали такі повідомлення незадовго до того, коли діти зазвичай лягають спати.

Один із батьків поділився про подібні нагадування так: «Ці повідомлення мотивували. Відчуваєш, що це надіслано тобі особисто, ніби хтось стоїть за спиною і нагадує, що треба почитати. Це підтримує».¹

¹ Перегляньте яскраві моменти програми «Яффа читає», яка проходила в березні 2022 року, у цьому відео від Urban95: https://www.youtube.com/watch?v=3Rem9LG_-PU&t=1s

Відео: Талія Кадош, муніципалітет Тель-Авів — Яфо

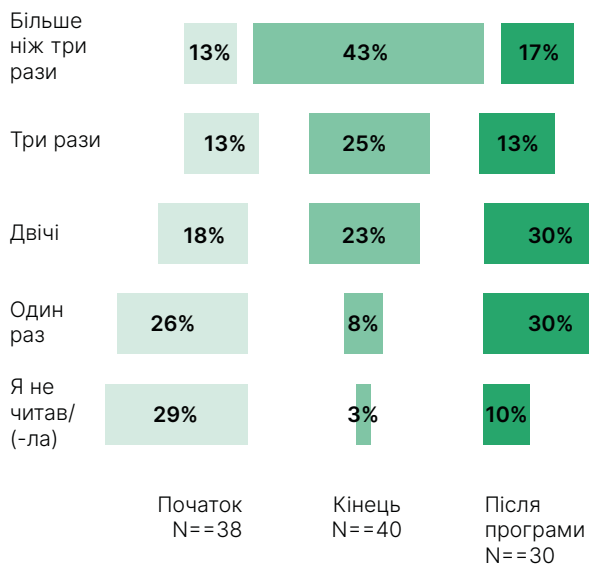

↑ Відскануйте QR-код, щоб побачити програму в дії

фото: Талія Кадош, муніципалітет Тель-Авів — Яфо

↓ Після програми більше батьків почали читати своїм дітям, але труднощі виникають із підтримкою регулярності
Джерело: CET / Q Behavioural Thinking

початковий результат. Водночас частка батьків, які повідомили, що взагалі не читали своїм дітям протягом минулого тижня, упав з 29 % на початку програми до 10 % через місяць після неї. Ця зміна свідчить, що збільшилася кількості батьків, які читають принаймні один або два рази на тиждень.

↑ Батьки вчаться читати своїм дітям під час занять

Результати були позитивними, але з часом послаблювалися

Майже всі сім'ї, які почали відвідувати програму, приходили на всі заняття. Ми запитували батьків про їхні звички щодо читання перед початком дослідження, наприкінці та ще раз через місяць після завершення програми. Результати свідчать, що програма мала вагомий миттєвий ефект, але за місяць він ослабнув, хоча деякі зміни в поведінці батьків збереглися. А це надихає.

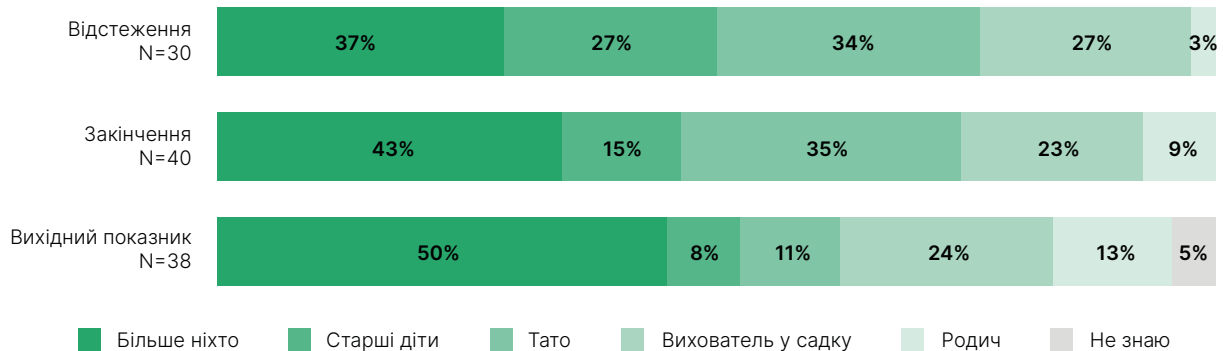
Наприклад, до початку програми лише 26 % батьків повідомили, що читали своїм дітям три або більше разів протягом попереднього тижня. Наприкінці програми цей показник підскочив до 68 %, але через місяць після її завершення впав до 30 %, лише трохи перевищивши

Коли ми запитували батьків, як довго вони читають своїм дітям, до початку дослідження лише 41 % відповіли, що читають довше ніж 5 хвилин, і жоден не сказав, що читає довше ніж 10 хвилин. Через місяць після завершення програми 56 % батьків зазначили, що читають принаймні п'ять хвилин, включно з 8 % тих, які читали понад 10 хвилин.

Неочікуваним, але надихаючим результатом стало те, що ця програма мотивувала долучитися до читання інших членів сім'ї. Попри те, що семінар був спрямований на мам, наше опитування виявило значне збільшення кількості сімей, у яких татусі та старші брати й сестри також почали читати з молодшими дітьми. До початку програми 11 % сімей зазначили, що батько читав дитині на минулому тижні, 8 % указали, що це робив старший брат або сестра. Через місяць після завершення програми ці показники вирости до 34 % і 27 % відповідно.

Чи читав вашому малюку хтось, окрім вас, минулого тижня?

Можна вибрати кілька варіантів

Джерело: CET / Q Behavioural Thinking

Одна мама сказала: «Я поділилася усім, що дізналася на семінарі, зі своїм чоловіком. Вважаю, що дуже важливо розповідати про таке тим, хто живе разом із вами». Цей аспект результатів має ширші соціальні наслідки та вартий додаткового дослідження.

Труднощі щодо сталості та масштабування

Загалом ми вважаємо, що програма «Яффа читає» пройшла успішно, хоча результати опитування свідчать про важливість продовження таких заходів для того, щоб практика читання стала звичкою для більшості сімей.

На нашу думку, найбільш важливим результатом програми було зміцнення довіри між муніципальною владою та арабською спільнотою Яффи. Батьки високо оцінили семінари й висловили бажання брати участь у подібних заходах. Сподіваємося, це свідчить про наявність потенціалу для масштабування та охоплення більшої кількості дітей у Яффі. Для організацій, які хотіли б реалізувати подібні програми в інших місцях, зазначимо, що ключовою порадою є необхідність роботи з громадою для розуміння перешкод, з якими стикаються батьки в конкретній спільноті чи регіоні.

Фото: Талія Кадош, муніципалітет Тель-Авів — Яффо

➤ Ця стаття доступна онлайн за посиланням: earlychildhoodmatters.online/2022-13